

HLA DQ2/DQ8 PREDISPOZICE PRO CELIAKII

- Vrozené rizikové faktory HLA DQ2 a DQ8 jsou jednoznačně přítomny u pacientů s celiakií. HLA znamená Hlavní histokompatibilní komplex (Human Leucocyta Antigen), je to rozsáhlý komplex genů kódujících antigeny na povrchu buněk, který zodpovídá za rozlišení vlastního a cizorodého v organismu.
- Celiakie je jednou z nejčastějších celoživotních chorob, jen v Evropě trpí celiakií každý stý jedinec (tzn. 7 000 000). Alarmující je, že diagnóza celiakie je stanovena pouze u 10-25 % těchto případů. Diagnostika celiakie je stále velmi podhodnocená.
- Celiakie je způsobena tím, že tělo produkuje protilátky proti lepku, vzniká poškozující zánět, který ničí sliznici (výstelku) střeva. Výsledkem je nadýmání, průjem, zácpa, únava. Poškozená výstelka střeva navíc nedokáže zajistit správné vstřebávání živin, což je spojeno s podvýživou.
- Celiakie byla dříve považována za onemocnění dětského věku, což už v žádném případě neplatí. Projevy celiakie se mohou projevit náhle v dospělosti a nerozpoznanou celiakií mohou trpět lidé ve všech věkových kategoriích. Spouštěčem může být těžká viróza nebo stres.
- V současné době neexistují žádné strategie prevence celiakie a léčba zahrnuje dlouhodobé vyloučení lepku ze stravy. I velmi malé množství lepku ve stravě osob s celiakií může způsobit poškození výstelky střeva.

RIZIKOVÉ HLA DQ2 a DQ8 JE PŘÍTOMNO U 98,4 % JEDINCŮ S CELIAKIÍ.

CO JE LEPEK?

Lepek neboli gluten je zásobní bílkovina obsažená v zrnech pšenice, žita a ječmenu. Lepek je obsažen v potravinách jako je chleba, těstoviny, sušenky, koláče a některé snídaňové cereálie.

EXISTUJÍ GENETICKÉ ZMĚNY SOUVISEJÍCÍ S CELIAKÍÍ?

HLA DQ jsou definovány konkrétními genovými alelami.

Pro HLA DQ2.5 je to DQB1*02 spolu s DQA1*05

Pro HLA DQ8 je to DQB1*02:03 spolu DQA1*03

Pro HLA DQ2.2 je to DQB1*02 spolu s DQA1*02

Pro HLA DQ7.5 je to DQB1*02:01 spolu DQA1*05

Pro HLA DQX.5 je to DQA1*05 samostatně.

Přítomnost dvou rizikových alel přináší i vyšší riziko celiakie. V rámci genetického testování nedokážeme zjistit, zda je klient nositelem jedné nebo dvou rizikových alel.

GENOTYP DQ2.5 a DQ8 JE NEJVÍCE RIZIKOVÝ.

GENOTYP DQX.5 A JINÝ NENÍ RIZIKOVÝ.

JAKÉ SYMPTOMY VIDÍME U CELIAKIE?

- Průjem, nadýmání, zácpa, křeče a nadýmání.
- Trvalé, nevysvětlitelné, opakující se žaludeční a střevní potíže.
- Únava a bolesti hlavy.
- Neplánované hubnutí související s podvýživou.
- Nedostatek železa (chudokrevnost), vitamínu B12, kyseliny listové.
- Vředy v ústech.
- Ztráta vlasů.
- Kožní vyrážka.
- Dále problémy se zubní sklovinou, bolest kloubů a kostí, osteoporóza.

- Deprese, nervové problémy spojené se špatnou koordinací svalů, necitlivost, brnění nohou a rukou (neuropatie).
- Problémy s otěhotněním, opakované potraty.

JAKÉ JSOU TESTY DOSTUPNÉ PRO TESTOVÁNÍ CELIAKIE?

- Fyzikální vyšetření, rozbor dietních návyků.
- Genotypování (genetické vyšetření) rizikových faktorů HLA DQ2/DQ8.
- Sérologické vyšetření protilátek proti tkáňové transglutamináze a gliadinu.
- Biopsie sliznice tenkého střeva.

Pokud chcete vědět více o Celiakii:

- https://www.internetdna.cz/galerie/tinymce/Celiakie%20-%20ot%C3%A1zky%20a%20odpov%C4%9Bdi_VL%20pro%20klienty.pdf
- https://dspace.jcu.cz/bitstream/handle/123456789/33951/BP_Kuratkova.pdf?sequence=1
- https://wstag.jcu.cz/StagPortletsJSR168/PagesDispatcherServlet?pp_destElement=%23ssSouboryStudentuDivId_11135&pp_locale=cs&pp_reqType=render&pp_portlet=souboryStudentuPagesPortlet&pp_page=souboryStudentuDownloadPage&pp_nameSpace=G230136&soubidno=211762
- https://wstag.jcu.cz/StagPortletsJSR168/PagesDispatcherServlet?pp_destElement=%23ssSouboryStudentuDivId_11151&pp_locale=cs&pp_reqType=render&pp_portlet=souboryStudentuPagesPortlet&pp_page=souboryStudentuDownloadPage&pp_nameSpace=G230136&soubidno=180608
- https://wstag.jcu.cz/StagPortletsJSR168/PagesDispatcherServlet?pp_destElement=%23ssSouboryStudentuDivId_11284&pp_locale=cs&pp_reqType=render&pp_portlet=souboryStudentuPagesPortlet&pp_page=souboryStudentuDownloadPage&pp_nameSpace=G230136&soubidno=172667